

't Seghen Waert

jaargang 25 aflevering 2

mei 2006

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam, voorzitter

Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer

tel. (079) 361 65 38

dhr. R.M.A. Krul, secretaris

Tijberg 54, 2716 LK Zoetermeer

krulende@wanadoo.nl

tel. (079) 321 07 32

mw. H.E.M. Westerman, penningmeester

Nassaulaan 12, 2712 AX Zoetermeer

westdijk@hetnet.nl

tel. (079) 316 81 21

mw. I. de Kler (A.W.Z.)

dhr. C.A.M. Klein (G.W.Z.)

vacature (I.S.V.)

dhr. F. Rijkaart (PR)

Archeologische werkgroep

dhr. B.F.F.H. van der Ven

Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer

bevdven@xs4all.nl

tel. (079) 342 79 91

Genealogische werkgroep

mw. M.E. Vijverberg-Kalkema

Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer

kalkema@wanadoo.nl

tel. (079) 331 65 52

Interviewgroep Sprekend Verleden

dhr. E.W. van den Burg

Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer

tel. (079) 316 48 58

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker

Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer

arademaker@wanadoo.nl

tel. (079) 316 43 74

Redactie

mw. C.J. Moerman-van Voorst (kopij-adres)

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer

c.j.moerman@planet.nl

tel./fax (079) 352 14 88

dhr. P. Drapers (redactie)

dhr. Th. van der Poel (vormgeving)

dhr. A.C.J. Vermeulen (publicaties)

t Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.

ISSN: 1384-7260

Het Historisch Genootschap is gevestigd in

't Oude Huis, Dorpsstraat 7

2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

Website: <http://www.oudsoetermeer.nl>

E-mail: info@oudsoetermeer.nl

Openingstijden archief en bibliotheek:

iedere woensdag 14.00-17.00 uur

Inloopavond A.W.Z.: elke donderdagavond

20.30 - 22.00 uur

Inloopavond G.W.Z.: eerste maandag van de

maand 20.00-22.00 uur

Inhoud

Van de redactie	1
Vacature bestuurslid	2
De activiteitencommissie organiseert:	3
Hartelijk welkom aan de volgende elf nieuwe leden van onze vereniging	3
De gemeentewapens van Zoetermeer en Zegwaard	4
De dag van de Architectuur	11
De rioolzuivering aan de Rokkeveenseweg	11
Sprekend Verleden Herinneringen van Piet Buitendijk	14
Piet van der Burg in Hamburg	21
Verkrijgbare publicaties van het Historisch Genootschap	26

Van de redactie

Niet alleen de inhoud, maar ook de kleur van de vijftiendertigste editie van ons blad heeft tot reacties geleid. Het blijkt dat het zilver van de omslag, ter illustratie van het vijfde lustrum, door onze bezorgers minder feestelijk is ontvangen. De kleur blijft aan hun vingers kleven. Zij kunnen de substantie alleen met water en zeep verwijderen en niet verzilveren. Omdat de omslagen per jaar worden besteld, hopen wij dat onze bezorgers het dit jaar door de vingers willen zien.

Bij het artikel 'Meer dan zo maar een polder' was als naam van de schrijver Jos Teunissen vermeld. De auteur is echter Edwin Mooi van de Vereniging Erfgoed Leidschendam.

In dit nummer aandacht voor de dag van de architectuur op 24 juni met een beschrijving van een gebouw dat op die dag is opengesteld: de rioolzuivering aan de Rokkeveenseweg. Al of niet met het artikel in de hand zeker een bezoek waard. Ook aandacht voor de gemeentewapens van Zoetermeer en Zegwaard. In dit artikel veel wetenswaardigheden en als bijkomstigheid leest u ook welke kleuren van nu vroeger lazuur, keel en sabel werden genoemd.

De redactie wacht vol spanning op uw volgende bijdrage.

Graag voor 12 juni inzenden.

Vacature bestuurslid

Het bestuur van het HGOS heeft een vacature voor een bestuurslid die met name de 'externe communicatie' in zijn/haar portefeuille heeft. Met de invulling van deze vacature wordt beoogd tot een nadrukkelijke profilering van de vereniging te komen om zo goed mogelijk operationeel inhoud te geven aan haar doelstelling.

Als leidraad voor de werkzaamheden zal een communicatie- en publiciteitsplan moeten worden ontwikkeld. Het initiatief hiertoe dient primair uit te gaan van het nieuwe bestuurslid.

Het Algemeen Bestuur vergadert gemiddeld zo'n tien maal per jaar op een woensdagavond. Een bestuurslid wordt door de algemene ledenvergadering voor een periode van drie jaar gekozen.

Kandidaten die interesse hebben in deze functie kunnen zich hiervoor aanmelden bij de secretaris. Voor nadere informatie zijn alle bestuursleden beschikbaar.

**FRIS
VERSSHOP**

**Dorpsstraat 103
2712 AE Zoetermeer
079 3167616**

**Hollandse kaasspecialiteiten
Boerenkaasspecialiteiten
Buitenlandse kaas
Salades en pates
Versgebrande noten
Zuidvruchten
Kadomanden**

De activiteitencommissie organiseert:

Zaterdag 10 juni

Fietstocht naar Boskoop met (onder voorbehoud) bezoek aan het Boomkwekerijmuseum. Totaal ongeveer 45 kilometer.

Donderdag 6 juli

Boottocht door de historische grachten van Den Haag
Kosten 10,- per persoon, exclusief reiskosten.

Zaterdag 23 september

Bustocht naar de Achterhoek. We bezoeken Doesburg aan de IJssel en Bronkhorst, het kleinste stadje van Nederland.

Verdere informatie komt in de huis aan huisbladen. Voor alle activiteiten kunt u zich opgeven bij mevrouw Fia Brandhorst, telefoon: 079-3517047.

Hartelijk welkom aan de volgende elf nieuwe leden van onze vereniging

Mw. R. Breugem-van Aalst, Korenmolenweg 27, Bleiswijk

Frank Fraa, Verweijhove 32, Zoetermeer

Dhr. L.W.M. van der Goes, Cornelis van Eerdenstraat 31, Zoetermeer

Mw. J. Kaijser, Nassaulaan 499, Zoetermeer

Dhr. H. de Kooter, Beukenhorst 4, Bergschenhoek

Dhr. J. Kormelink, Kraaienveld 153, Zoetermeer

Dhr. J.A. Looije, Seghbloemvaart 22, Zoetermeer

Dhr. D. Roggeveen, Spinozalaan 38 K, Voorburg

Mw. M.G. Smit-Gunzel, Bleiswijkseweg 9A, Zoetermeer

Dhr. E. Spekman, Karpersloot 72, Zoetermeer

Dhr. J.C.P. de Wilde, Prins Clausstraat 22, Benthuizen

Wilt u zich aanmelden als nieuw lid, dan kan dat als volgt:

-via de website <http://www.oudsoetermeer.nl>

-met een e-mailbericht aan info@oudsoetermeer.nl

-met een briefje aan het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, Dorpsstraat 7, 2712 AB Zoetermeer.

Geeft u daarin naast uw naam, adres en geboortedatum aan of u zich opgeeft als lid of jeugd lid (tot 18 jaar) of gezinslid (tweede op hetzelfde adres).

De gemeentewapens van Zoetermeer en Zegwaart

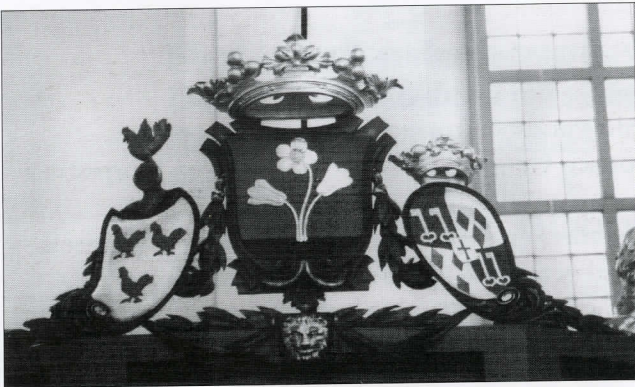
Ronald Grootveld

Inleiding

Vanouds hebben steden in Nederland een wapen, waarmee ze zich onderscheiden van andere steden. Ook vele grotere plaatsen voerden al vroeg een wapen en in de 18e eeuw beschikten ook veel dorpen over een eigen herkenningsteken. De komst van de Fransen in 1795 maakte hieraan een voorlopig einde: vrijheid, gelijkheid en broederschap zorgden ervoor dat niet alleen de familiewapens van de grafstenen in de kerken werden afgebikt, maar ook dat de verschillende gemeenten en provincies de symbolen van de staat gingen gebruiken. Na de val van Napoleon ontstond in 1813 het Koninkrijk der Nederlanden. Koning Willem I riep alle steden en dorpen op om hun wapen door hem te laten bevestigen, of een nieuw te laten verlenen. Daarmee liet hij duidelijk merken dat de "oude tijden weerom" kwamen en bovendien bevestigde hij daarmee zijn positie als kersvers staatshoofd. Al spoedig stroomden de verzoeken binnen en dat waren er zo veel, dat de vorst de Hoge Raad van Adel, die hij in 1814 had ingesteld als adviescollege in adelszaken, ook belastte met de wapenaangelegenheden. De Raad bevestigde of verleende de wapens en doet dat heden ten dage nog steeds.

Het wapen van Zoetermeer

De oudste afbeelding van het wapen van Zoetermeer is te vinden op een register van ontvangen landhuur uit 1784. Daarop is een schild met een kroon afgebeeld. Op het schild staan drie bloemen, met de stelen bij elkaar. Volgens een beschrijving uit 1798 zou dit een zilveren schild met drie korenbloemen zijn geweest. Het onderscheidingsteken voor de gemeentebode, de bodebus, laat in de 18e eeuw ook drie bloemen zien, die uit één punt uit de grond (of het water?) komen. Dat schild werd wel vastgehouden door twee leeuwen. Een fraai exemplaar van het wapen bevindt zich boven de bank van de

ambachts-heer in de Oude kerk aan de Dorpsstraat. Zeer waarschijnlijk dateert dit schild uit de bouwtijd van de kerk (1785-1787) en heeft het de Franse revolutie overleefd.

Oude Kerk

wapen 1815

Johannes van Trig, president van het plaatselijk bestuur van Zoetermeer, meldde de Hoge Raad van Adel in april 1815 dat Zoetermeer “van oudsher” beschikte over een wapen met drie meerbloemen op een zilveren veld, gedekt door een grafelijke kroon en met twee staande leeuwen als schildhouders. Hij stuurde een afdruk mee van het destijds gebruikte wapen

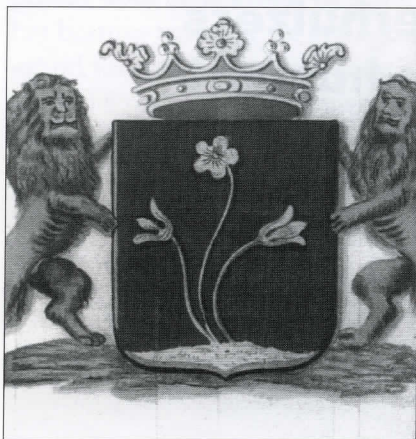
en stelde dat de herkomst “waarvan de epoche zich wellicht in de oudheid verliest” hem geheel onbekend was. Wel probeerde hij de naam Zoetermeer te verklaren door de Zwiet die vroeger hier stroomde of door het inmiddels droog-gemaakte Zoeter-meerse Meer. Hij sloot zijn brief af met de opmerking dat het hem veel genoeg zou doen als Zijne Majesteit gunstig zou beschikken op het verzoek om behoud van het wapen, waarvan “deze gemeente welligt eeuwen in possessie is geweest”. Een week later stuurde hij nog een brief, met de mededeling dat op een afbeelding uit 1616 van het blazoen van de Zoetermeerse rederijderskamer De Witte Meirbloem, een genootschap van dichters en

Het blazoen van de rederijderskamer uit 1616. Op de achtergrond drie meerbloemen

kunstliefhebbers, de meerbloemen al voorkwamen. Van Trig meende dat de rederijders hun embleem in de 16e eeuw aan het wapen van Zoetermeer hadden ontleend en dat het gemeentewapen dus minsten zo oud was.

De Hoge Raad maakte een aantekening bij de afdruk van het wapen “als Rijswijk” en uit het register van verleende wapens blijkt

Het gemeentewapen van Zoetermeer in het officiële register van de Hoge Raad van Adel, 1816

dat de leeuwen die het Zoetermeerse schild vasthouden, inderdaad dezelfde zijn als die van Rijswijk. Schildhouders waren in Zuid-Holland overigens zeldzaam; de meeste plaatsen voerden een kaal schild. Met het zilveren veld had de Hoge Raad blijkbaar meer moeite. In de heraldiek mag op zilver of goud alleen een kleur worden gebruikt, en dan hadden de meerbloemen blauw, rood, groen of bruin moeten zijn. Het lijkt er op dat voor gouden meerbloemen is gekozen, waardoor een zilveren veld onmogelijk werd: dat moest nu juist een kleur krijgen. In dit soort gevallen koos de Hoge Raad voor blauw en goud, de kleuren van de familie Nassau, welk familiewapen in 1815 ook het wapen van Nederland werd. De stelen kwamen uit een zwarte grond en het wapen kreeg een kroon. De officiële beschrijving luidde: "van lazuur [blauw] beladen met drie bloemen en hunnen stelen, alles van goud op een terras van sabel [zwart]; 't schild gedekt met eene kroon van goud en vastgehouden door twee leeuwen". Blijkens de tekening hadden de leeuwen hun natuurlijke kleur. Gouden, rode of zwarte leeuwen waren ook mogelijk geweest.

Op 1 mei 1935 werden de gemeenten Zegwaart en Zoetermeer samengevoegd tot de moderne gemeente Zoetermeer. Het gemeentebestuur verzocht eind 1936 om bevestiging in het gebruik van het wapen van de voormalige

MONDIAL MOVERS

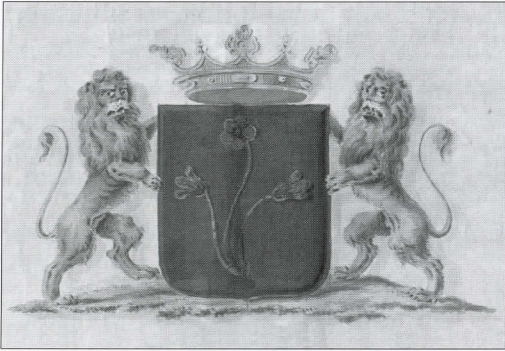
HENNEKEN BV **Professionele verhuizers van huis uit**

- * Particuliere verhuizingen
- * Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- * Nationale en internationale verhuizingen
- * Verhuishwinkel
- * Verwarmde en beveiligde inboedel-/
archiefopslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
tel. + 31 (0)79-3611368
e-mail: info@henneken.nl
website: www.henneken.nl

 **ERKENDE
VERHUIZERS**

PPV

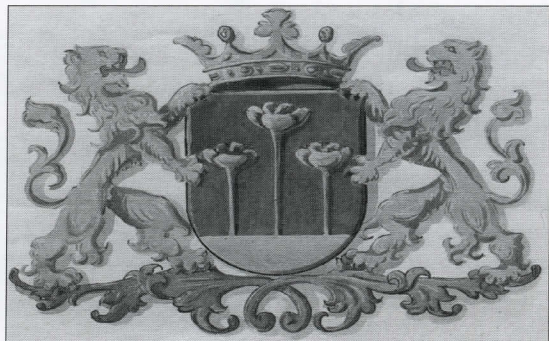
Het gemeentewapen van Zoetermeer op de wapenbrief in het gemeentearchief, 1816

gemeente Zoetermeer. Anders dan bijvoorbeeld in Leidschendam, dat in 1938 uit Veur en Stompwijk ontstond, werd niet gekozen voor een combinatie van de wapens van Zoetermeer en Zegwaart. De Hoge Raad van Adel nam de kans waar om het wapen volgens de regels

der kunst te beschrijven, en aan te passen: “In azuur drie gesteelde meerbloemen van goud op een grond van hetzelfde. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen. Schildhouders: twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel [rood]”. Wederom onderging het wapen dus een kleurverschuiving: de zwarte grond werd goud en de bruine leeuwen werden vervangen door gouden, met rode tongen en nagels. De wapentekenaar tekende drie rechte meerbloemen naast elkaar in plaats van komend uit één punt. De gemeente heeft echter nog tot laat in de jaren vijftig de oude afbeelding met de zwierige bloemen gebruikt.

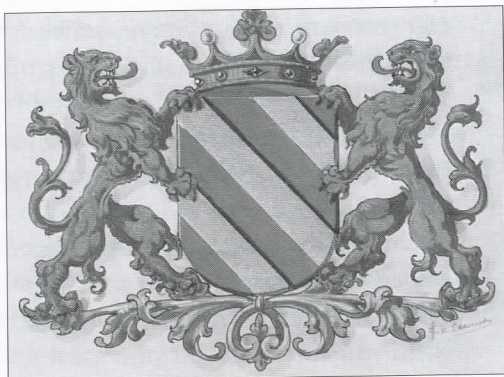
Het wapen van Zegwaart

De oudste vermelding van het wapen van de gemeente Zegwaart dateert uit 1798: een blauw schild met drie schuine zilveren banen. Schoolmeester en amateur-historicus A. Brauckman ontdekte in 1915 dat de gemeente verzuimd had dit ooit officieel te laten vaststellen. Reden waarom het gemeentebestuur zich tot de koningin wendde met het verzoek om het “van oudsher” gevoerde wapen te bevestigen en tevens om te willen toestaan “dat het schild worde gedekt door eene kroon en geflankeerd door tenanten”. Bovendien verzocht het bestuur vanwege de geringe omvang van de bevolking van Zegwaart op grond van een koninklijk besluit uit 1818 om vrijstelling van te betalen rechten. Ook hier bleef de oorsprong van het wapen duister. Mogelijk is het terug te voeren op het wapen van ridder Willem van Egmond, die in de 14e eeuw kasteel Palenstein in

Het gemeentewapen sinds 1936

Het gemeentewapen van Zegwaart zoals vastgesteld op de wapenbrief in 1915

de Dorpsstraat liet bouwen. Hij had ook een wapen met schuine balken, alleen waren die rood op goud. De Hoge Raad van Adel had geen bezwaren tegen de versiering van het wapen en adviseerde: "in blauw drie schuinbalken van zilver; het schild gedekt door eene gouden

kroon van drie bladeren en twee parelpunten; schildhouders: twee gouden leeuwen, getongd en genageld van rood. De minister van Justitie gebruikte in de officiële beschrijving de heraldische termen azuur voor blauw en keel voor rood. Aldus adviseerde hij de vorstin en omdat Zegwaart minder dan 5000 zielen telde "zoude het Uwe Majesteit tevens kunnen behagen, haar [Zegwaart] vrijstelling te verleenen van de terzake verschuldigde taxe". Zegwaart kreeg de wapenbevestiging gratis en snel: op de stukken staat tot twee maal toe "veel spoed". Op 20 september kwam het advies van de Hoge Raad binnen en vier dagen later reeds ondertekende de koningin het besluit. Zou het te maken hebben gehad met het feit dat Zegwaart een nieuw raadhuis in gebruik wilde nemen? In ieder geval liet de gemeente trots het wapen met kroon en leeuwen in de gevel aanbrengen. De steen is na de sloop van het raadhuis verhuisd naar de voortuin van 't Oude Huis aan de Dorpsstraat. Daar staat hij naast het oude wapen van Zoetermeer, eveneens afkomstig van een voormalig raadhuis.

Vlag en logo

In 1965 stelde de gemeente Zoetermeer een gemeentevlag in. Deze was gebaseerd op het wapen: "een vlag in kobaltblauw met drie recht-

De steen uit de topgevel van het voormalige raadhuis van Zegwaart, nu in de tuin van het Stadmuseum te zien

opstaande meerbloemen in goud-geel". Tien jaar later nam de gemeente een gestyleerd logo in gebruik, dat was gebaseerd op de meerbloemen. Het werd wel oneerbiedig "mattenklopper" genoemd. In 1991 paste het gemeentebestuur het logo aan zodat de "mattenklopper" weer op een meerbloem leek en ook de vlag werd vernieuwd.

Het wapen van de gemeente mag op gepaste wijze worden gebruikt door particulieren. Het gebruik van het logo is voorbehouden aan de gemeente Zoetermeer.

Dit artikel is ook te lezen op onze website www.oudsoetermeer.nl

Bronnen en literatuur:

Gemeentearchief Zoetermeer: Archief Gemeentebestuur Zoetermeer 1813-1939 nrs. 1774 en 1775

(akten van wapenverlening- en bevestiging 1937 en 1816).

Gemeentearchief Zoetermeer: Archief Gemeentebestuur Zegwaard 1813-1935 nr. 1003 (akte van wapenbevestiging 1915).

Hoge Raad van Adel: dossier wapenbevestiging Zoetermeer 1815; registers uitgaande brieven 1915 nr. 14 en 1936 nr. 19.

Hoogheemraadschap van Rijnland: Archief Zoetermeerse of Nieuw Drooggemaakte polder (register landhuren 1784-1800).

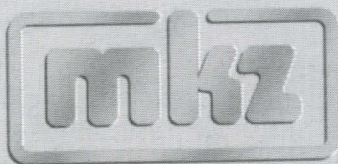
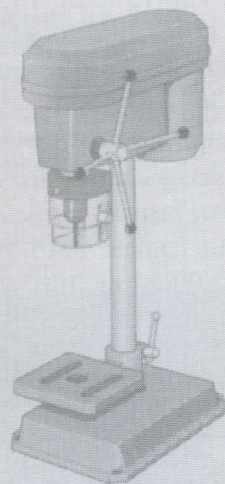
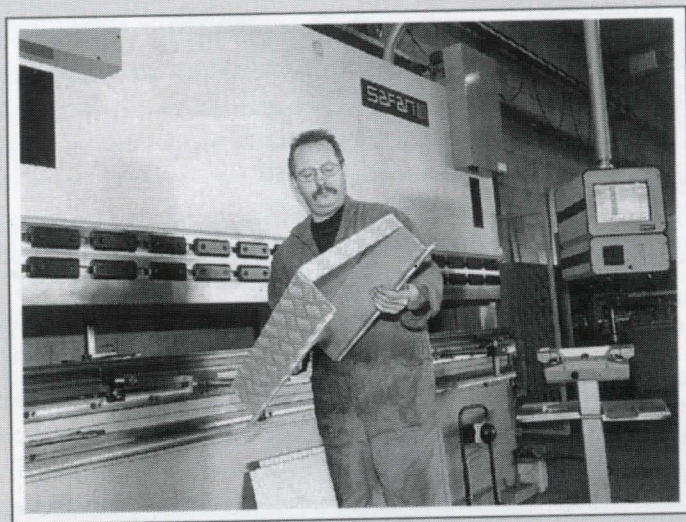
Nationaal Archief: Archief Ministerie van Justitie, Verbalen afdeling Adelszaken 1915-1940 (2.09.22 nr. 16024).

Bakker, R. De Nederlandsche Staden dorpbeschrijver, deel VII Rhijnland, Amsterdam 1799.

Nu óók voor particulieren!

- LASSEN ○
- ZETTEN ○
- DRAAIEN ○
- VERKOOP ○

MKZ-Metaalbewerking

Industrieweg 21, Zoetermeer

Telefoon (079) 341 63 41

De dag van de Architectuur

Botine Koopmans

In 1985 werd de eerste juli tot Dag van de Architectuur uitgeroepen. Sinds dat jaar is de dag, evenals de Open Monumentendag, uitgegroeid tot een jaarlijks terugkerend groot evenement. Het vindt dit jaar plaats op zaterdag 24 juni. Iedere stad die meedoet heeft een eigen programma waarin architectuur centraal staat. Zo krijgt u vaak gelegenheid om gebouwen te bezoeken die normaal niet toegankelijk zijn, omdat ze bijvoorbeeld nog in aanbouw zijn, of omdat er een verbouwing ophanden is. Dat is het aantrekkelijke van de Dag van de Architectuur: u ziet de gebouwen op een eenmalig en uniek moment. Het thema van dit jaar is 'Verboden terrein'. De openstelling is tussen 11.00 en 16.00 uur. Ook de hierna beschreven rioolzuiveringsinstallatie aan de Rokkeveenseweg is dan te bezichtigen.

De rioolzuivering aan de Rokkeveenseweg

Botine Koopmans

Geschiedenis

De rioolzuivering werd in 1959-1960 gebouwd vlak naast de A12 aan de Rokkeveenseweg. Al in 1971 werd de installatie overbodig door een vuilwaterleiding richting zee.

Het complex bestond uit twee oxydatiebedden, een voorbezinktank en een nabezinktank, alle cirkelvormig, een pompgebouw en twee slijkgistingstanks. De slijkgistingstanks waren verbonden met slijkdroogbedden, die rechts op het terrein langs de kant van de A12 waren gesitueerd. Het ontwerp voorzag in een uitbreiding met nog een oxydatiebed en een voorbezink- en nabezinktank achterop het terrein.

Het terrein wordt aan de linkerkant begrensd door een tocht (een oude afwateringssloot), die ten behoeve van de aanleg van het terrein moest worden verlegd. Bij de rioolzuivering behoren twee

De slijkgistingstanks

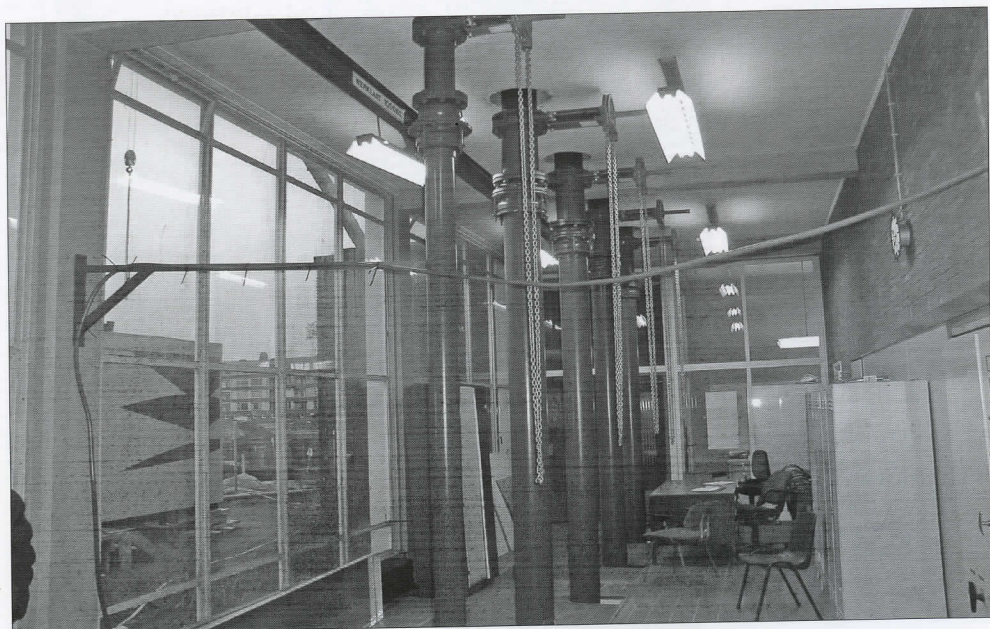

De dienstwoningen

dienstwoningen die iets terzijde van het terrein staan, dicht op de A12. Het is een dubbelwoning, in 1958 gebouwd door aannemer L. Bontenbal en een juweeltje van jaren vijftig architectuur. Kenmerkende details zijn het flauw hellende

zadeldak met iets opstaande rand, de zware uitgemetselde schoorsteen, het balkonhek met schuin geplaatste spijltjes en de voordeuren met hun trapeziumvormig glas.

Op dit moment is het grootste deel van de installatie nog aanwezig. Absolute blikvangers zijn de twee slijkgistingstanks, twee sombere bouwsels, die met hun markante silhouet het beeld domineren. Eén oxydatiebed fungeert nu als buffer, wanneer de rioolzuivering in Den Haag onvoldoende capaciteit heeft. Het andere heeft plaatsgemaakt voor het voormalige gebouw van de Hema, dat afkomstig is van het noodwinkelcentrum Soeterweijde uit de jaren zeventig en nu dient als onderkomen voor beeldend kunstenaars (de Bazille).

Interieur pompgebouw februari 2006

De restanten van de nabezinktank

Tussen het Hemegebouw en de slijkgistingstanks staat een voormalige zoutopslag uit 1979, die in de vorm van een ouderwetse hooiberg is opgetrokken. Van de cirkelvormige voor- en nabezinktanks resteren alleen de fundamenteën. De slijkdroogbedden zijn verdwenen.

Cultuurhistorische waarde

Het terrein van de rioolzuivering wordt aangemerkt als een cultuurhistorisch waardevol ensemble vanwege

- * het beeldbepalende karakter en het markante silhouet van de slijkgistingstanks,
- * de overblijfselen van de voor- en nabezinktanks als curieuze relictten van rioolzuivering en
- * de bijbehorende dienstwoningen als gaaf bewaard voorbeeld van wederopbouwarchitectuur.

De redelijk intact bewaard gebleven rioolzuivering vormt een bijzonder stukje industrieel verleden van Zoetermeer, waarvan de fotogenieke overblijfselen aanknopingspunten bieden om te ontwikkelen tot een interessant industrieel landschap.

Sprekend Verleden Herinneringen van Piet Buitendijk

E.W. van den Burg

Piet Buitendijk

De werkgroep Interviews is altijd op zoek naar personen die in Zoetermeer wonen of gewoon hebben en die iets kunnen vertellen over vroegere tijden in Zoetermeer. Zo werd er de naam genoemd van Piet Buitendijk, die blijkbaar al lang geleden uit Zoetermeer is vertrokken. We hebben hem via via toch kunnen opsporen. Sinds 1952 woont hij al in Delft. We hebben hem benaderd om zo mogelijk een gesprek met hem te hebben. We kregen als antwoord, dat hij voor zichzelf al herinneringen op papier had gezet, waarvan wij gebruik mochten maken voor 't Seghen Waert'. Die herinneringen hebben wij bewerkt en zij volgen hierna.

De zesde wordt geboren

"Ik ben geboren op 28 november 1926, op een zaterdagavond in Zegwaard. Ik was de zesde in de rij van elf kinderen. In die tijd, toen er van seksuele voorlichting nog geen sprake was, vernamen de van niets wetende broertjes en zusjes, dat ik was gevonden achter mijn vaders fiets in de gang van het huis. Het waren streng gelovige tijden en de kerk was van

vlnr: Piet Buitendijk (13 jaar), Rijkje Versteeg, Kees Versteeg en Sjaan Roos

groot belang. De gezinnen waren groot, maar gezellig, zo ook bij ons. Tot aan mijn trouwen in 1952 heb ik gewoond aan de Schinkelweg 61”.

“De Horre” (buurtschap Den Hoorn)

“Mijn vader en moeder, Simon Buitendijk en Marie Slingerland woonden aan de Schinkelweg in de buurtschap ‘De Horre’,

vlakbij het kruispunt Rokkeveense- en Zegwaartseweg. Er waren daar langs de vaart enkele winkels, zoals die van bakker Posthuma, slager Den Elzen en de melkhandel van Daan Scholten. Ook was er een losplaats voor schepen. Er waren ook verschillende andere bedrijven gevestigd. Dit bracht altijd veel drukte met zich mee en voor ons als kinderen was er altijd wel wat te beleven. In de strenge winters van toen konden we in huis de schaatsen onderbinden, het ijs opstappen en al schaatsend de wijde omtrek verkennen. Zoals al eerder gezegd waren de gezinnen groot, maar de inkomsten waren laag. Een eigen tuin achter het huis was normaal met wat groenten, wat kippen en fruitbomen. Als de oogst groter was dan verwacht, werd er geweekt, dat was het in glazen potten bewaren van groenten en fruit, voor de winterse ‘feest’ dagen. Bij enkele huishoudens was er een varken in een hok. Het varken was de grootste eter, maar moest zorgen voor vlees in de winterdag. Kolen en aardappelen werden in het najaar geleverd en opgeslagen. Hier was voor gespaard of er werd gekocht op afbetaling. Het waren sobere jaren voor de Tweede Wereldoorlog. Er was veel werkeloosheid en velen moesten van een uitkering leven. Kleding werd veel zelf gemaakt en zolang versted tot het in de lorenzak verdween”.

De schooltijd

“Mijn voornamen ‘Petrus Arnoldus’ heb ik te danken aan de gewoonte van toentertijd. Ik ben vernoemd naar twee overleden ooms, te weten Piet Slingerland en Arnold Buitendijk, die allebei op jeugdige leeftijd zijn overleden. Dankzij de goede zorgen van mijn ouders ben ik vanzelf bij de zusters op de kleuterschool terechtgekomen, waar veel geknutseld werd. Later ben ik van 1933 tot 1940 naar de R.K. Jongensschool gegaan aan de Dorpsstraat 16. De school stond naast het hotel/café ‘De Gouden Leeuw’, eigendom van de familie van Well.

Arnold Rademaker, Hugo Reeuwijk, Simon Buitendijk (vader van Piet), Jan Scholten, Piet Buitendijk, dirigent Cor van der Bosch, Piet Frigge en Jan Reeuwijk zingen in de RK Nicolaaskerk

De eerste drie klassen zat ik bij juffrouw Schwalbach. Nou die

kon er je van langs geven, evenals meester Grimbergen, die zijn grote handen gebruikte om onze oren te 'wassen'. De vierde en vijfde klas bij meester Dijkman. Wat had die man het moeilijk met zijn jongens! Hij sprak naast zijn moedertaal ook nog Esperanto, dat had de wereldtaal moeten worden! Klas zes en zeven bij bovenmeester Hitters. Of we veel geleerd hebben, betwijfel ik, maar er is wel veel gezongen in de klas. De meester was namelijk ook organist in de R.K. Nicolaaskerk en zodoende zongen we met enkele heldere sopranen ook wel in kerkdiensten. Dit was voor mij de start van mijn hobby voor mijn latere leven als koorzanger. Inmiddels ben ik al meer dan 50 jaar lid van zangkoor 'Deo Sacrum' in Delft".

Zwemmen

"Als sportieve onderwijzer stimuleerde meester Hitters ons te leren zwemmen. Dit probeerden we uit in het buitenbad in de vaart bij Kalisvaart, bij de Watertoren, of we ploeterden bij Lagerwaard in de Wallenvaart. Sportverenigingen waren er in die tijd niet veel, wel is toen voetbalvereniging D.W.O. opgericht op een grasveld aan de Zegwaartseweg 11, bij Langelaan, later Koevoets".

Eerste baantje

Zoals tegenwoordig de jeugd een krantenwijk heeft, was het toen normaal dat er al vroeg wat moest worden bijverdiend door de kinderen. Alles was wel goedkoop, maar de verdiensten waren laag en zodoende ben ik als 13-jarige schooljongen gaan werken bij Kees Versteeg. Kees was bakkerij 'De Toekomst' begonnen aan de Dorpsstraat 43, naast Arie Romijn de eierenhandelaar. Hij begon in de oude bakkerij van Arend van Velzen, die verhuisd was naar de nieuwbouw aan de Stationsstraat. Bij Versteeg deed ik allerlei klusjes, zoals kolen halen voor de oven, bestellingen wegbrengen, helpen in de bakkerij met

amandelen pellen en malen voor de boterletters en koekjes. Ik moest wel opletten of politieman Steenhuisen niet de poort inkwam om te kijken of er tegen de wet in werd gewerkt. Je moest namelijk 14 jaar zijn! Kinderarbeid was veel voorkomend in die tijd van werkeloosheid. Ik verdiende na schooltijd twee gulden vijftig per week. Later werkte ik er zes dagen van acht tot twaalf en van een tot zes uur en verdiende er vijf gulden mee. De klantenkring van een beginnende bakker was klein. Het waren meest klanten van de eigen gezindte en wat zakelijke adressen en dan had je natuurlijk de winkelverkoop. De concurrentie was groot, gezien het aantal bakkers in het dorp, zoals de bakkers Pieterse, Jongerius, Hekker, Van Vliet, Van Gaalen, Posthuma, Heemskerk en Van Velzen. Deze loopbaan heeft niet lang geduurd. De oorlog was begonnen, en door het invoeren van distributie slonk de meelvoorraad snel. Voor Kees en Rijkje Versteeg werd een knechtje voor vijf gulden teveel”.

Drogisterij ‘Het Gouden Kruis’

“Mejuffrouw Rika Colpa was, voordat ze met de drogisterij ‘Het Gouden Kruis’ begon, verpleegster geweest en wist dus veel van verbandmiddelen en zalfjes. Gelukkig voor mij zocht zij een loopjongen, want Jelle Pars hield het daar voor gezien en zo werd ik zijn opvolger. Voor zeventig gulden vijftig per week ging ik met een mandenfiets door weer en wind, zonder de tegenwoordige

Het zwembad achter de boerderij van Kalisvaart bij de watertoren

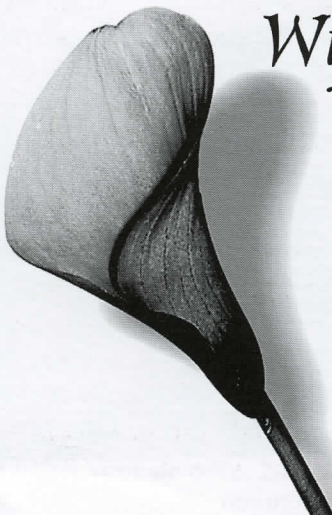

regendichte kleding, er op uit om watten, verband, zalfjes, Akkertjes - een soort aspirine die eruit zagen als kussentjes - en andere pijnstillers rond te brengen. En doordat de Kraamzorg werd ingesteld, verhuurde ze babyweegschalen die ook rondgebracht moesten worden. Het pakhuis en de fietsenshuur waren in de poort, waar ook de ingang was van de werkplaats van loodgieter Van Duivenbode. In diezelfde poort, een bekend Zoetermeers poortensysteem met woonhuizen, woonde ook de familie Kimmel, en die hadden tegenover onze schuur een mooie groentetuin. Helaas brak ik op een keer een mandfles met ammoniak, extra sterk, waardoor die mooie groenten verbleekten. Dat in die schrale oorlogstijd”.

Fietsen

“Ook stonden er naast het perceel van juffrouw Colpa bij de oude Christelijke school volop door de Duitsers gevorderde fietsen weg te roesten. Je mocht er alleen over de schutting maar naar kijken.

Omdat fietsbanden ook geen eeuwig leven hadden, maakte rijwielhersteller Jo Mets, die ook in zo'n poort woonde en werkte, met behulp van repen autoband en ijzerdraad zogenaamde 'ploffbanden' om je velgen. Slecht voor de vering, maar je kon ermee fietsen door het polderlandschap van Zoetermeer en zelfs naar Boskoop, waar ik ook wel eens een boodschap moest doen in oorlogstijd”.

Wij adviseren
& *Creëren...*

**Bloembinderij
De Nobel**

Dorpsstraat 86k
2712 AM Zoetermeer
Telefoon (079) 316 93 11

Duitsland

“Volgens mijn leeftijd, 17 jaar, moest ik gekeurd worden voor de arbeid in Duitsland. Ik ben wel goedgekeurd, maar niet gegaan en ondergedoken. De hongerwinter kwam eraan en alles was op. Hout en bomen belandden in de potkachels en de spruiten, kool en bieten kwamen je neus uit. Het was gevaarlijk op straat voor mannen. In huis blijven en bij een razzia wegkruipen was gewoon”.

Bevrijding

“De lang verwachte bevrijding kwam eraan en de feestvreugde was enorm. Met de weinige voorradige middelen werd er van alles georganiseerd, zoals openluchtspelen, optochten, toneel- en zanguitvoeringen. Er kon weer opgebouwd worden. Ook voor de verenigingen die weer wilden beginnen was er alle aandacht, zo onder andere ook voor de Katholieke Voetbalvereniging DWO”.

D. W.O.

“In de laatste jaren van de oorlog mocht er niet meer gevoetbald worden, mochten er geen samenkomsten meer worden gehouden en ook sportkleding was verboden. De ballen die er nog waren, versleten steeds meer. Maar gelukkig was mijn vader schoenmaker en kon hij die leren monsters nog repareren. Na de oorlog werden er weer spoedig plannen gemaakt om te gaan voetballen. Er werd een overeenkomst gesloten met de heer Duiniveld aan de Voorweg om achter zijn boerderij land geschikt te maken voor een voetbalveld. Daarvoor moest een ondiepe sloot gedempt worden om aan de goede terreinbreedte te komen. In die tijd werden de primitieve schuilkelders, die de Duitsers bij gevorderde schoolgebouwen hadden gebouwd, afgebroken en gesloopt. Het zand en puin van die schuilkelders werd gebruikt om de sloot bij Duiniveld te dempen. De heer Piet Blauwhof, de latere architect, had het zo georganiseerd, dat hij bij het zware karwei om het veld in orde te krijgen hulp kreeg van wat boerenwagens en een tractor. Ook jongens die graag weer zo gauw mogelijk wilden spelen, hielpen. Tijdens het werk werden ze voorzien van brood met kaas door verschillende ouders en belangstellenden, die ook blij waren dat de bal weer spoedig kon rollen. Jammer dat in de rust wel eens koeien over het voetbalveld liepen en soms wat achterlieten”.

Na de oorlog

“De uit Duitsland teruggekeerde jongens zochten naar werk wat moeilijk te krijgen was. Ook de jongens uit Indonesië kwamen terug. Ook die moesten na drie jaar aan de slag, wat niet meeviel.

Verschillenden zijn dan ook geëmigreerd. Nederland werd opgebouwd na de grote verwoesting. Zelf ben ik na de oorlog weer gaan werken, maar de winkel van juffrouw Colpa was leeg. Van de restanten zijn verbandpakketten gemaakt voor het Rode Kruis. De heer Karens is verdergegaan in haar drogisterij en ik ben in de winkel van Cas Fischer gaan werken als bediende. Ook etalages maken voor onder andere etalagewedstrijden, die na de oorlog door de Middenstandvereniging werden georganiseerd, deed ik graag. Het was het begin van een loopbaan die veertig jaar zou duren. Cas Fischer had winkels in Zoetermeer, Delft en Voorburg. In Voorburg heb ik ook nog gewerkt. Daar heb ik ook heel wat etalages gemaakt. Naar mijn werk in Delft ging ik net als een aantal andere plaatsgenoten op de fiets. In 1952 ben ik getrouwd met Nel in 't Veen. We zijn gaan inwonen op de Koornmarkt in Delft, boven de winkel van Fischer. Dat was een winkel in souvenirs en luxe en huishoudelijke artikelen. In 1985 ben ik vervroegd uitgetreden en ben ik thuis gaan hobbyen”.

ARTOTHEEK 'DE VLAMING'

Verhuur

beeldende

kunst

Voor bedrijven en particulieren

Vlamingstraat 2a
2712 BZ Zoetermeer
Telefoon 079 3169551

Piet van der Burg in Hamburg

Ton Vermeulen

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn vanaf april 1943 vele Zoetermeerse jongens en mannen gedwongen in Duitsland tewerk gesteld. Er was daar namelijk een tekort aan arbeidskrachten ontstaan, omdat miljoenen Duitsers aan de fronten moesten vechten. Een aantal Zoetermeesters kwam op een boerderij terecht en had het niet zo slecht. Anderen werden in kampen gestopt en kregen te maken met mensonterende omstandigheden en geallieerde luchtaanvallen op Duitse steden en industrieën.

Een van hen was Piet van der Burg, in 1923 geboren als oudste zoon van Simon van der Burg en Elisabeth Tetteroo. Het gezin met uiteindelijk twee meisjes en zes jongens verhuisde in de jaren daarna vanaf de Schinkelweg via de Stationsstraat en Pijnacker naar de Molenstraat. Piet had ondertussen de bewaarschool doorlopen bij de nonnen en bezocht de Nicolaasschool die achter het woonhuis van meester Hitters, Dorpsstraat 14, was gevestigd.

In de boter

“Op mijn veertiende ging ik werken. Boterboer Arie Romeijn, naast bakker Versteeg in de Dorpsstraat, was mijn eerste baas en daar moest ik zes dagen in de week boter venten in Den Haag, Scheveningen, Leiden en Voorburg. Eerst met de auto, in de oorlog met de transportfiets of de bakfiets. Romeijn was niet de enige, heel Zoetermeer was zowat boterboer. Uitventen was wel leuk maar nieuwe klanten winnen vond ik het rotste werk. Dan moest je kunnen babbelen”, verklaart de heer Van der Burg met enige zelfkennis. “De boter en margarine kwamen van Brinkers. Je had ze met een wikkel van Brinkers of van Romeijn. We hebben zelf ook nog wel boter verpakt. Dan kreeg je het in vaten van vijftig kilo, we kneedden het vervolgens om het een beetje zacht te krijgen en met de machine werd dit dan verdeeld in pakjes van een heel of half pond”.

De oorlog leidde tot tekorten en een distributiesysteem. Consumenten kregen bonnen waarop ze onder meer kleding en voedsel konden verkrijgen en handelaren leverden die bonnen weer in op het Distributiekantoor. Daarnaast ontstond een levendige zwarte handel. “De illegale ongestempelde kazen legden we helemaal onderin de bakfiets met daarboven kisten boter en de eieren”, aldus Piet. “Als we dan de brug overgingen in Voorburg en er werd gecontroleerd dan trok ik van tevoren de klep open en dan werd je gewoon doorgewuifd”.

Naar Duitsland

"In 1943 kreeg ik een brief dat ik op moest komen. En als ik niet zou gaan werd mijn vader wel opgepikt. Dus ging je met wat kleren in een koffertje de trein in naar Gouda, vervolgens naar Hamburg. Daar werden we uitgesorteerd en gingen we met iemand mee. Met Reinier Bolleboom en Bernard Luiten kwam ik bij dezelfde baas, een boomkweker in Hamburg-Niendorf/Lokstedt. Geallieerden bombardeerden de stad en in de platgegooide gedeelten moesten we beschadigde bomen opruimen. Ze werden uitgegraven, de wortels afgehakt en met een paar man trokken we de boom dan omver. Je was jong en dat laatste was dan nog wel een sport. Met een trekzaag zaagden we vervolgens de boom in stukken. Er was een voorman die een groepje tijdens het werk in de gaten hield. Op een gegeven moment kregen we er een van het goede soort: bomen om, kort gezaagd en dan was het avond! Of het nou echt avond was of om drie uur 's middags. En dan wilde je nog wel harder werken ook. Er was een barakkenkamp op die boomkwekerij, elke barak tien tot twaalf kamers met veertien tot zestien stapelbedden. In onze kamer waren een paar Belgen, Fransen, de rest Hollanders en met gebaren konden we elkaar wel verstaan. Er waren ook barakken met Russen uit de Oekraïne, Polen (met een ster op), en apart de vrouwen. Langzaam leerden we een beetje Duits en konden dan met elkaar praten. Er was een aparte ruimte met water en wc's. Het eten kregen we uit een gaarkeuken. Dat was meer water dan aardappelen en de soep was meer stronk dan kool. Honger hadden we niet, want we gingen

Het gezelligste eetcafé van het Stadshart!

7 dagen per week geopend voor lunch en diner.

**Maar ook om te genieten van
een goed glas wijn of bier.**

**Bijvoorbeeld voor of na
een bezoek aan theater of bioscoop**

**Oostwaarts 4
Stadshart Zoetermeer
079- 346 31 41**

**www.theoldpal.nl
info@theoldpal.nl**

Waar je oude vrienden hebt en nieuwe vrienden maakt!

Piet van der Burg, Schoutenhoek.
foto Ton Vermeulen

altijd op roof uit. Wij waren geen gevangenen en mochten het kamp uit. In een bakkerswinkel stond een oud vrouwtje. Voordat we aan de beurt waren hadden we al een brood onder onze jas. En vervolgens kochten we er nog één van het beetje geld dat we voor het werk kregen. Van lappen maakten we sokken die we om onze voeten deden. We droegen een soort klompen met hout van onder en linnen van boven. Onze kleren leken op een gegeven moment ook nergens meer naar”, aldus de heer Van der Burg.

Bericht van thuis

“Van thuis kregen we pakketjes die we op het postkantoor moesten ophalen. Daar zat bijvoorbeeld kaas in of kleren. Een enkele keer ook van de parochie. Op een gegeven moment mochten we geen brieven meer sturen, en ze werden opengemaakt. De kistjes stuurden we ook wel terug met daarin brieven van de diverse jongens.

Mijn broers Grabel en Jan van acht en tien jaar oud zijn augustus 1943 gestorven aan dysenterie, Arie heeft het net overleefd. In een week stierven er negen. Ik mocht niet naar huis. En mijn moeder kreeg ook nog eens te horen dat ik tijdens een bombardement gedood was.

We zaten in een dorp bij Hamburg en dat was niet zo heel gevaarlijk. Er was wel een grote schuilkelder maar daar hadden we een verschrikkelijke hekel aan omdat het zo benauwd was. Op een gegeven moment kwam er een bombardement; we hoorden de bommetjes vlakbij vallen. Toen wilden we wel weg. We moesten het hek uit in het pikkedonker en ik liep nog tegen dat hek aan, de spijlen stonden in mijn gezicht. We waren veel te laat en de bomscherven vlogen om ons heen”.

Eten ritselen

Piet van der Burg herinnert zich nog de Lagerführer, de baas van het kamp: “Het was een oud baasje met pijp en schipperspet. Op zich een best ventje. Een keer hadden we aardappelen van een veld gehaald en daags daarna kwam

hij vragen of we wisten wie die gestolen hadden. Wij wisten natuurlijk van niks. En ze stonden naast hem op de kachel te koken! Ook mochten we niet in andere barakken komen. Dat deden we toch. Als hij dan langskwam dan doken we onder de bedden. En dan een kwartier proberen om niet te hoesten! Reinier heeft nog in een strafkamp gezeten. Er werd niet hard genoeg gewerkt, daar werd wat van gezegd en hij leverde daar weer commentaar op. Hij kwam er meer dood dan levend uit. Je kreeg daar twee aardappelen in een bak water, net als de Joden in een kamp verderop. Die moesten ook in de stad werken en dan namen we wel eens brood voor ze mee. Dat legden we dan in de wc; zomaar geven mocht niet.

Lange tijd hebben we in de bomen gezeten. Ik heb ook nog korte tijd op een kerkhof gewerkt. Daar kwamen al die lijken naar toe uit het gebombardeerde gedeelte. Er werd een grote kuil gegraven en takken onderin gelegd. De vele mensen die zonder kist werden begraven, werden op die takken gelegd. Het was geen prettig werk.

Elke nacht waren er bombardementen, soms twee maal. Zolang ze maar boven je losgelaten werden gingen de fluitende exemplaren schuin over je heen richting de stad. Er waren heel veel fosforbommen, dat brandde gemeen, zelfs op water. Bij het rooien van bomen kwamen we een enkele keer in schuilplaatsen nog wel een totaal verkoold lichaam tegen”.

Door moeder onthaald

“Het front lag op een gegeven moment nog maar tien of twintig kilometer van Hamburg af. We hoorden dat het afgelopen was en we konden plotseling met een paar Fransen meerijden die een vrachtauto hadden gepikt. De Amerikanen hielden ons echter al op de Elbebrug tegen en die brachten ons later naar Winterswijk. Na een dag of tien in een school gebivakkeerd te hebben werden we verder vervoerd en afgezet bij Nutricia. Iedere dag werden daar wel jongens gelost en mensen stonden daar te kijken en te wachten. Voordat ik goed en wel de Stationsstraat in was gelopen kwam mijn moeder vanuit de Molenstraat op een geleende fiets mij tegemoet. Dat vergeet ik nooit meer”, weet Piet zich beeldend te herinneren.

Na de oorlog heeft de heer van der Burg onder meer bij kruidenier Piet Boon op de Schinkelweg en De Gruijter in Voorburg gewerkt en vervolgens van zijn veertigste tot zestigste jaar als autospuiter bij Lamboo. Tussendoor trouwde hij in 1954 met Mien, voluit Wilhelmina Josephina Reeuwijk geheten, en kregen ze een zoon. Met Bernard Luiten en Reinier Bolleboom had hij later nog maar weinig contact, al was een zus van hem wel getrouwd met een broer van Bernard. “Verder praatte je niet over de oorlog”, erkent Piet, “zelfs nu zelden. Toevallig vertelde ik er een goede maand geleden voor het eerst over aan mijn

kleinkinderen, alle drie tieners. Ze zaten met zulke oren te luisteren en waren vol vragen”.

Ook nieuwsgierig geworden naar meer verhalen over de oorlog? Lees dan *Dorp in Oorlog, Zoetermeer 1940-1945*. Te leen in de bieb, verkrijgbaar in de betere boekhandel, het Stadsmuseum of via www.oudsoetermeer.nl.

Brief aan de kapelaan

Vanuit Zoetermeer kregen de drie jongens brieven en pakketten. Van familie en vrienden maar ook uit de parochie. Een groep meisjes en vrouwen van de Mariacongregatie zetten een actie op touw onder leiding van kapelaan Wüst. Uit diens nalatenschap kwam een brief tevoorschijn van Bernard Luiten, Piet van der Burg en Reinier Bolleboom ... uit Hamburg, gedateerd 20 december 1943. Ze zitten dan ruim een half jaar in Noord-Duitsland:

“Op de eerste plaats zeggen wij uw duizendmaal dank voor het vele goeds wat uw niet alleen voor ons drieën maar voor alle Katholieke arbeiders uit Zoetermeer die hier in Duitsland werkzaam zijn, gedaan hebt.

(...) Wij zitten hier in de grote haven en fabriekstad Hamburg. Hier hebben wij het tamelijk goed. En dit hoort uw misschien wel graag, wij kunnen nog geregeld iedere zondag de katholieke kerk bezoeken en onze plichten naar behoren vervullen. Hier in de kerk, de H. Bonifatius heet hij, is 'n kapelaan die heel goed Hollands kan verstaan en spreken (...).

Wij liggen hier op 'n gezellige kamer en veertien Hollanders alle van 20 en 21 jaar, dus dat is wel fijn (...). Het zijn alle heel aardige en nette jongens en we werken alle bij dezelfde baas. Daar echter zijn wij niet zo heel goed over te spreken (...) want wij werken geen van drieën in ons eigen vak. (...)

Het graf van Gabel en Jan van der Burg achter de Nicolaaskerk
foto Ton Vermeulen

Maar enfin we hebben het goed van eten en drinken dus zullen we maar niet klagen. (...)

Wij hebben hier heel veel meegemaakt al is het enkel maar de bombardementen op Hamburg. Dat was iets verschrikkelijks wat die Engelse hier gedaan hebben. Ons leven heeft aan een zijde draadje gehangen, maar wij stelde ons vertrouwen in God en die heeft ons gebed verhoord en ons het leven doen behouden”.

Verkrijgbare publicaties van het historisch genootschap

Nieuwste uitgaven:

- Missing in Action (2005) neergestorte Amerikaanse bommenwerpers bij Zoetermeer 1943-1945 € 7,50
- Vijf meter onder N.A.P. (herziene herdruk 2005)* Duizend jaar leven met en de strijd tegen het water in Zoetermeer € 7,50
- Verzuild Verenigd (2005)* Kerkelijk verenigingsleven in Zoetermeer 1870-1970 € 14,-
- Dorp in oorlog, Zoetermeer 1940-1945 (2000)* De tweede wereldoorlog in Zoetermeer uitgebreid belicht gebonden € 22,-
- Een klassiek juweel, de Oude Kerk in Zoetermeer (2002)* met veel aandacht voor bouwhistorie, interieur en kerkelijke geschiedenis € 7,-
- Deez' beide dorpen, Zoetermeer en Zegwaart in 1799 (2002), facsimile van een 18de eeuwse beschrijving van beide dorpen met uitgebreide toelichting en illustraties, gebonden € 9
- De kerk van Crooneveen, historisch en archeologisch onderzoek naar de Zoetermeerse schuurkerk en katholieke parochie (2002). Met kleurenomslag en full colour afbeeldingen € 9,80
- Een kasteel in de Dorpsstraat (2004)* eigenaren en bewoning van het voormalige Huis te Palenstein in Zoetermeer vanaf de 14de eeuw, met kleurenomslag en full colour afbeeldingen € 9,80

Een aantal oudere uitgaven uit ons fonds is nog beperkt verkrijgbaar:

- Samen onder één dak (1995), Adventskerkgemeente, Remonstrantse kerk € 4,-
- Over de Reguliersdam (1997), de Zoetermeerse overtoom in Rokkeveen € 9,-
- De geur van krijt (1997)* Onderwijs geschiedenis en scholen in Zoetermeer € 1,-
- Zeventien Zoetermeerse kerken (1998)*, Alle kerkgebouwen in Zoetermeer € 3,-

- Op de hoek van de Wallen (2001)* Dorpsstraat 46, € 4,50 bijna uitverkocht
- Verstopt achter de voordeur (2001)* interieurs rond 1900 € 3,-
- De Zoetermeersche Handelscourant (2002)* uit de jaren 1910-1970 € 0,50
- Zoetermeersche Boerencourant (2003)* tussen 1910 en 1970 € 0,50

De met een * gemerkte publicaties zijn samen met de Gemeente Zoetermeer uitgegeven.

Deze publicaties zijn te koop in geselecteerde Zoetermeerse boekhandels, het Stadsmuseum en bij het Historisch Genootschap Oud Soetermeer. Op woensdagmiddag in 't Oude Huis Dorpsstraat 7-boven, inspreken op (079) 319 06 83, email info@oudsoetermeer.nl (verzendskosten € 3,-).
Meer informatie is te vinden op het internet: www.oudsoetermeer.nl.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstr. 61, tel. (079) 316 44 45

Dranken/Wijnhandel Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. (079) 316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. (079) 331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. (079) 363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks-
en adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. (079) 316 24 90

Linhout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. (079) 316 30 84

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. (079) 316 35 80

Rové Licht & Sfeer Eerste Stationsstr. 3
tel. (079) 316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. (079) 316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. (079) 361 61 61

Uw huis verkopen?

Duidelijk, Helder, Betrouwbaar!

van Brero & Breugem

NVM REGISTER MAKELAARS - TAXATEURS

Dorpsstraat 14 (naast het Nicolaasplein) 2712 AK Zoetermeer

tel.: 079-3160061 fax: 079-3160026

e-mail: info@vanbrero-breugem.nl internet: www.vanbrero-breugem.nl

Gratis waardebeoordeling! Bel 079 - 3160061

Outdoorspecialist Van Herwijnen

Dorpsstraat 66 anno 1908

berg/wandelschoenen
kampeerartikelen
schietsport
dartsport

dump
van Herwijnen
SINDE 1891

tenten
klimsport
vrijtijdskleding
campingaz dealer

Dorpsstraat 66 - Zoetermeer - Telefoon (079) 316 35 51 - www.herwijnenzoetermeer.nl